

КИТАБХАНА ФОНДУНУН ИДАРӘ ЕДИЛМӘСИ ВӘ ОНУН ФУНКСИЈАЛАРЫ

Китабхана фондунун идарә едилмәси ән мүнүм мәсалаләрдән бири кими хусуси әһәмијјәт кәсб едир. Белә ки, фондун формалашмасы ғилаваситә онун сәмәрәли идарә едилмәси формалашмасы илә бағлыдыр. Фондун идарәетмә сәмәрәлији о вахт мүнүм әһәмијјәт газана билтәр ки, китабхананын гаршысында дуран вәзифәләр кениш нәзәрә алынмыш олсун (1). Бурада комплектләшдирмәнин профили, истигамәтләри, охучу сорғусу, талабаты хусуси рол ојнајыр. Бу просесләр бир-бирини үзвү сүрәтдә тамамлајыр, формалашдырыр, кејфијјәт үстүнлүкләри јарадыр. Белә ки, охучу тәркибинин, сорғусунун, талабатынын өјрәнилмәси вә тәһлили комплектләшдирмә просесиндә идарәетмә мәсалаләринин тәкминләшдирилмәсинә, формалашдырылмасына чидди тәсир кәстәрир. (1).

Фондун идарә едилмәсини ики јерә ајырмағ олар: а) республика үзрә китабхана фондларынын идарә олунмасы; б) ајры-ајры китабхана фондларынын идарә олунмасы. Биринчи һалда јалһыз республика әразисиндә мәркәзләшдирилмиш ваһид китабхана фондларынын јарадылмасы вә идарә едилмәси нәзәрдә тутулур. Тәәссүфлә гејд етмәк лазымдыр ки, бу просеси республикамызын бүтүн китабхана фондларына аид етмәк олмаз. Чүнки Азәрбајчанда бүтүн нөвлү, типли китабхана фондларынын ваһид идарәетмә мәркәзи јохдур вә буна көрә дә һәмин фондлара үмуми рәһбәрлији тәмин етмәк гејри-мүмкүндүр. Бунунла белә кәстәрмәк лазымдыр ки, республика әразисиндә практики оларағ мүхтәлиф типли, нөвлү китабхана фондларынын идарә едилмәсиндә директив, тәлимағ характерли сәнәдләрдән истифадә олунур. Лакин бунлары республика үзрә фондларын идарәетмә объекти кими пијмәтләндирмәк олмаз. Бурада күтләви МКС фондларынын республика мијясында идарә едилмәси истисналығ тәшкил едир.

Икинчи һалда ајры-ајры рајон, шәһәр мијясында ваһид МКС фондларынын идарә едилмәси нәзәрә алыныр. Бу фондларын идарә едилмәси мәркәзи китабхана тәрәфиндән һәјата кечирилтир вә филиал фондларынын тәкминләшдирилмәси тәмин олунур. (2) Бу мәрһаләләрин һәр бири өз араларында гаршылығлы сурәтдә сых алағдардыр. Әкәр

республика үзрә МКС фондларынын идарә едилмәси Азербайжан Мәдәнијәт Назирлији вә М.Ф.Ахундов адына Азербайжан Дөвләт Китабханасы тәрәфиндән тәшкил едилирсә (3), ајры-ајры МКС фондларынын идарә едилмәсинин Мәркәзи Китабхана әјата кечирир. Демәли, һәр ики һалда фондун идарәетмә объектини МКС китабханалары тәшкил едир. Ваһид фондун идарә едилмәсиндә истәр республика үзрә, истәрсә дә ајры-ајры МКС-ләр үзрә методик тә'лиматлардан, мәсләһәтләрдән, мүшавирәләрдән, семинарлардан, мәсләһәтләрдән, е'замийјәтләрдән истијадә олунур.

Республикамызда фондун идарә едилмәсини тәкчә МКС-ләрлә мәһдуллашдырмаг дүзкүн олмазды. Белә ки, Азербайжанда фәалијәт кәстәрән елми, хүсуси, мүәссисә китабханаларында милјон нүсхәләрлә сәнәдләр топланмышдыр. Бу фондларын идарә едилмәси һәмин китабханалар тәрәфиндән фәрди сүрәтдә һәјата кечирилир. Бүтүнлүкдә китабхана фондларынын идарә едилмәси үч мәрһәләдә өзүнү кәстәрир: а) жүксәк пилләли рәһбәрлик; б) орта пилләли рәһбәрлик; в) ашағы пилләли рәһбәрлик (4).

Јүксәк пилләли рәһбәрлик республика, рекион, МКС китабханалары тәрәфиндән һәјата кечирилир вә бир сыра мүһүм вәзифәләри јеринә јетирир. Фондун моделләшдирилмәсини, инкишаф перпективләрини һазырлајыр, малијјә имканларыны тәнзимләшдирир. Лакин орта вә ашағы ишләри рәһбәрлик жүксәк пилләли рәһбәрликдән хејли фәргләнир. Орта пилләли рәһбәрликдә шө'бә иүдирләринин фәалијјәти, вәзифәләри нәзәрә алыныр ки, бу да өзлүјүндә фондун ишчи гүввәләри илә гаршылыгы низамлашдырылмасы, формалашмасы, тәкмилләшдирилмәси проблемләри илә үзвү сүрәтдә бағлыдыр. Ашағы пилләли рәһбәрликдә исә китабханачылар фондун формалашмасы технолокијасыны һәјата кечирир, бу да сәнәдләрин гәбулу, ишләнмәси, дүзүлүшү, мүһәфизәси вә дәкир мәсәләләрлә үзви сүрәтдә әләгәдардыр.

- Көрүндүјү кими, бу пилләләрин һәр үчү сых әләгәдә олуб, бир-бирини тамамлајыр вә фондун идарә едилмәси оптималлығыны јарадыр. Истәр МКС шәраитиндә, истәрсә дә елми, хүсуси мүәссисә китабханаларына рәһбәрлијин өзлүјүндә тәшкили бир сыра функцијалара әсәсләнир. Бу функцијалары нәзәрә алмадан, фондун идарә едилмәсини сәмәрәләшдирмәк гејри-мүмкүндүр. Бу функцијалары ашағыдакы шәкилдә групплашдырмаг олар: а) прогнолашдырма; б) планлашдырма; в) тәшкиләти мәсәләләр; г) тәнзимләшдирмә; д) учот; е) нәзарәт; е) тәһлил (6). Бу функцијаларын һәр биринин өзүнә көрә характерик хүсусийјәтләри мөвчуддур.

Фонду прогноз етмәдән, онун кәләчәк инкишафыны дүзкүн мүәјјәтләшдирмәк гејри-мүмкүндүр. Һәр бир китабхана фондунун комплөктләшдирилмә реаллығыны әсәс е'тибарилә прогнолашдырма процесиндә конкретләшдирилир вә бунун әсәсиндә фондун долғунлуғу јарыштыр (6). Дикәр тәрәфдән прогнолашдырма фондун һәчмини вә истифадәетмә динамиклијини, профилини, малијјә хәрчләрини, сәнәд-

ләрә олан охучу тәләбатыны, аз сорушулан әдәбијјәтин харич едилмәсини, китабхана бинасынын сәмәрәли истифадә олунма оптималлығыны вә с.мәсәләләрин тәһлилин нәзәрә алыр. Китабхана профилактикасында прогнолашдырма бир сыра формаларда мејдана чыхыр. Бу да билаваситә прогнолашдырманын дөврләшмәси илә бағлыдыр. Бу дөврләшмәни 4 әсәс јерә ајырмаг олар: а) чохдөврлү прогнолашдырма (50 ил мүддәтиндә); б) узунмүддәтли прогнолашдырма (15-20 ил мүддәтиндә); в) орта һәддли прогнолашдырма (10-15 ил мүддәтиндә); г) гыса мүддәтли прогнолашдырма (5-10 ил мүддәтиндә). Бу дөврләшмәләр китабхана гаршысында дуран вәзифәләрин һәлли илә әләгәдардыр (7).

Чохдөврлү прогнолашдырма әсәсән елми китабханалар үчүн нәзәрә алыныр. Бурада елми интуисија, (һиссетмә) методу әсәс кәтүрүлүр. Һәр бир елми китабхана елми-тәдигат бахымындан кәоәчәк чохсајлы охучу марағынын истигамәт зәнкинлијини, сорғу вә тәләбатынын тәкмилләшдирилмәсини нәзәрә алыр, тәһлил едир вә кәләчәк фондун формалашмасы дәринликләрини мүәјјәтләшдирир. Ахы, охучунун елми дүнјакөрүшүнүн формалашмасы һеч бир вахт донуб бир јердә галмыр. О даим инкишаф едир, фондун идарәетмә потенсиалынын артымына мүһүм тә'сир кәстәрир. Лакин республикамызда фондун чохдөврлү прогнолашдырылмасына зәиф мүнасибәт бәсләнир вә ондан һәләдә сәмәрәли истифадә олунмур. Бклә уи, бу саһәдә малијјә имканларынын гејри-сабитлији нәшр олунан сәнәдләрин мәзмунча мүнтәзәм јенитәшдирилмәси, кзәнкинләшдирилмәси, охучу сорғусунун дурмадан дәјишмәси вә долғунлашмасы, әдәбијјат репертуаранын чахсаһәли характер дашымасы прогнолашдырманын тәртибини вә тәшкилини хејли мүпәккәбләшдирир.

Узунмүддәтли прогнолашдырма исә тәкчә елми интуисијаја дејил, һабелә конкрет мәнтиги нәтичәләрә вә мүләһизәләрә әсәсләнир. Бурада фондун идарә едилмәсиндә мәнтиги нәтичәләрин чыхарылмасы, елми мүләһизәләрин ирәли сүрүлмәси фондун истигамәтләндирмә процесини тәнзимләшдирир. Белә прогнолар бүтөвлүкдә фонду дејил, онун ајры-ајры һиссәләрини нәзәрә алыр. Лакин буна бахмајараг, узунмүддәтли прогнолашдырма фондун тәркиб һиссәсини даһа сәмәрәли тәкмилләшдирир. Лакин бу саһәдә бир сыра тәчрүбә методларын апарылмасы, бу ишә жүксәк һазырлығы мүтәхәссисләрин чәлб олунмасы хүсуси әһәмијјәт кәсб едир. Бу чәһәтләрин мөвчуд олмасы истәр-истәмәз кәләчәкдә фондун характеризә олунмасына бөјүк имкан верәчәкдир. Узунмүддәтли прогнолашдырма (УП) әсәс е'тибарилә елми китабханаларда тәтбиг едилир. М.Ф.Ахундов адына Азербайжан Дөвләт Китабханасы вә Азәрб. ЕА-нын Мәркәзи китабханасы бу саһәдә хејли иш көрмүшләр. Бу да фондун тәркиб е'тибарилә прогнолашдырылмасы илә бағлыдыр.

Орта һәддли прогнолашдырма әрази характери дашыр, бүтүн типти китабханаларда тәтбиг олунур. Бурада өлкә, ири рекион, ајры-ајры китабхана шәбәкәләри вә системләри нәзәрә тутулур. Бу прогнолаш-

дырма китабханаларда 1960-чы илләрин орталарындан башлајараг һазыркы дөврә гәдәр давам едир. Бу прогнолашдырма республикамызын МКС китабханаларында даһа сәмәрәли тәтбиг олунмаға башламышдыр.

Гыса мүддәтли прогнолашдырма һазырда вә кәләчәкдә китабханаларын фондуну характеризә едән кәстәричиләрин мүгајисәли тәһлилинә әсәсләныр. Бурада китабханаларын бешиллик мә'луматларынын тәһлил олунмасына хүсуси дигтәт јетирилир. Бу прогнолашдырма методундан күтләви китабханаларда даһа кениш истифадә олунур. М.Ә.Сабир адына Мәркәзи Шәһәр Китабханасы бешиллик прогнолашдырма әсасында мүхтәлиф билек саһәләринә даир 1100 нүсхәјә јахын әдәбијјатын алынмасыны мәсгәдәујгун һесап етмишдир (8). Прогнолашдырма билаваситә фондун планлашдырылмасынын әсәс мәнбәјини тәшкил едир (9). Бурадан да фондун идарәәтмә функцијасынын әсәс тәркиб һиссәләриндән бири кими планлашдырма хүсуси әһәмијәт кәсб едир.

Планлашдырма функцијасы прогнодан фәргли олараг директив, (кәстәриш) характери дашыјыр, конкрет кәстәричиләр топлусуна әсәсләныр, нәзәрдә тутулан сәнәдләрин алынмасыны мүәјјәнләшдирир, фондун модели кими онун һәртәрәфли тәкмилләшмәсинә иснад едир. Планлашдырма үчүн конкрет нормативләр, реал тәклифләр, мөвчуд сорғулар, китаб тә'минаты, фондун һәчм артымы, сәнәдләрә олан јүксәк тәләбат, онларын истифадәәтмә оптималлығы әсәс күтүрүлүр.

Планлашдырманын бир сыра нөвләриндән истифадә олунур: мөвзү-тиположи, перспектив, чари вә с. Бу планлашдырма нөвләри китабхананын әмәкдашлары тәрәфиндән тәртиб олунур вә тәтбиги имканлары мүәјәнләшдирилир. Һәр бир китабхана үчүн перспектив (бешиллик), чари (иллик) планын тәртиб олунмасы ән вачиб мәсәләләрдән бири һесап едилир. Бунсуз китабхана фондунун формалашмасыны тә'мин етмәк мүмкүн дејилдир. Бакы Мәркәзи Шәһәр китабханасы бешиллик план әсасында 20 мин нүсхәјә јахын, иллик (чари) план үзрә 4200 нүсхәдән артыг сәнәд әлдә едир (10). Пландә һәмчинин комплектләшдирирмәнин һәчми сәнәдләрин ишләнмәси, јерләшдирилмәси, малијјә вә саитинин хәрчләнмәси, комплектләшдирирмә мәнбәләри, дахил вә харич олан сәнәдләрин мигдары етмәмәлидир. Тәәссүфлә гејд етмәк лазымдыр ки, һазыркы дөврдә малијјә имканларынын чаышмазлығы үзүндән бу просесә әмәл етмәк мүмкүн дејил. Белә ки, Х.Рза адына китабханада 1998-чи илдә 125 нүсхә китаб дахил олмушса, бунун әвәзиндә 537 нүсхә сәнәд харич едилмишдир (11).

Тәчрүбә кәстәрир ки, бир функција кими планлашдырма һәлә фондун тәкмилләшмәси үчүн там кифәјәтләндиричи дејилдир. Бурада планын јеринә јетирилмәси әсәс күтүрүлмәлидир. Бу саһәдә тәшкилатчылыг мәһарәти хүсуси рол ојнајыр. Даһа доғрусу планлашдырма иши тәшкилати нөгтеји- нәзәрдән елә апарылмалыдыр ки, фондун формалашма сәмәрәлијји артырылсын.

Фонд өзлүјүндә мүһүм әләмәт кими охучуларә хидмәт ишини јахшылашдырмаг вә сәнәдләрин истифадәәтмә сәмәрәлијјини тәкмилләшдирирмәк мәгсәди илә тәшкил олунур. (12). Лакин фондун тәшкилтинә дәјишмәз бир просес кими бахмаг олмаз. О, һәмишә дәјишир, јениләшир, харичи вә дахили амилләрин тә'сири алтында јенидән гурутур, формалашыр, мәзмунча долғунлашыр. Тәшкилати мәсәләләр субъектин (китабханачы) фәалијјәтиндән асылы олараг бир сыра техноложии проселәрин (комплектләшдирирмә, китабишләмә, мүһәфизә, дүзүлүш) јеринә јетирилмәсини тәнзимләшдирир вә әсәс маһијјәтини ачыр, планлы комплектләшмәнин оптималлығыны мүәјәнләшдирир. Тәшкилати мәсәләләрин јеринә јетирилмәси әјрә-әјрә китабхана ишчиләри тәрәфиндән һәјата кечирилир вә онлар арасында әмәлијјатларын бәлкүсү апарылыр ки, бу да фондун тәшкили оптималлығыны тә'мин едир.

Фондун идарәәтмә функцијаларындан бирини дә тәнзимләшдирирмә тәшкил едир. Тәкмилләшдирирмә мөвчуд китабхана фондуну һәм кәмијјәт, һәм дә кејфијјәт бахымындан тәһлил едир вә бир сыра иш проселәринин тәкмилләшдирилмәсинә әсәсләныр. Тәкмилләшдирирмә сәнәдләрин сечмә сәмәрәлијјини, учотә алынма сәвијјәсини, тәкрат комплектләшдирирмәнин долғунлуғуну нәзәрә алмагла фондун моделини јаратмаға хејли тә'сир кәстәрир. Фондун моделин конкретләшдирилмәси илкин вә тәкрат сечмәнин тәнзимләшдирилмәсиндә, хүсусән әлдә едилмәјән сәнәдләрин комплектләшдирилмәсиндә, дахил вә харич олан сәнәдләрин мүгајисәли тәһлилиндә мүһүм рол ојнајыр.

Тәнзимләшдирирмә просесиндә китабхана фондунун өјрәнилмәси вә онун охучуларын информасија тәләбатына ујгун кәлмәси кениш нәзәрә алыныр (12). Бу да фондун охучу форғусуна әсәсән дүзкүн комплектләшдирилмәсини дәгигләшдирир. Тәнзимләшдирирмәдә ән гүјмәтли китабларын мүһәфизә едилмәсинә, бәрпасына, чилдләнмәсинә, тә'мир едилмәсинә дә хүсуси әһәмијјәт верилир. Фондда елә китаблар вар ки, узун мүддәт үчүн мүталиә потенциалыны сахлајыр, лакин физики чәһәтдән истифадәси мүмкүн дејилдир. Белә һалларда һәмин китабларын бәрпа едилмәсинә бөјүк еһтијәч һиссә олунур. Тәнзимләшдирирмә просесиндә мүәјәнләшдирилән гејри-профилли артыг нүсхә, аз истифадә едилән нәшрләр мүәјәнләшдирилир вә онлар ја еһтијәт фондларына, ја да депозитар фондларә верилир. Тәнзимләшдирирмәдә сәнәдләрин истифадә давамлығы да нәзәрә алынмалыдыр. Белә ки, мүкәммәл чилдләнмиш китаблар 80, назик чилдләнмиш китаблар исә 20 дөфә дөвр едә биләр. Демәли, сәнәдләрин давамлығындан асылы олараг фонддан илдә 1,5 фаиздән 5 фаизә гәдәр китаб харич олунә биләр (14). Бүтүн харич олунан китабларә мүвафиг актлар тәртиб олунмалы вә чыхарылан сәнәдләрин фәрди вә үмуми учат китабларында гејдијјәти апарылмалыдыр. Тәнзимләшдирирмә функцијасы китабханачыја имкан верир ки, фондун профиллини, формалашма перспективләрини өјрәнсин вә онун дәгиг комплектләшдирилмәсини һәјата кечирсин.

Фондун идарәәтмә функцијаларындан бирини дә фондун учотә тәш-

кил едир. Учот китабхана фонду һагтында үмуми тәсәввүр јарадыр, мигдар характеристикасыны верир, тәркиб һиссаләрини кәстәрир, елм саһаләрини ачыр, конкретләшдирир. Китабханачы учот нөвләри (фәрди вә үмуми) әсасында сәнәдләрин алынмасы, ишләнмәси, тәһлили, системләшдирилмәси, үмумиләшдирилмәси һагтында конкрет мә'луматлары алдә едир вә һәммин мә'луматлар әсасында фондун һазыркы вәзијәтини өјрәнир, мүсбәт, нбгсан чәһәтләри мүәјјәнләшдирир вә кәоәчәк комплектләшдирмә ишиннизамлашдырыр. Учот мә'луматлары тәкчә һесабаг, арајыш, статистик, мигдар характери дашымыр, һәмчинин фондун формалашмасы кејфијјәтини дә конкретләшдирир (15). Демәли учот бир тәрәфдән фондун дәгиг әксетмә тамлығына әсасланьрса, диқәр тәрәфдән фондун мәзмун зәнкинлијинин тә'мин едилмәсинә истинад едир. Учот функцијасы билаваситә нәзарәт функцијасы илә үзвү сурәтдә бағлыдыр. Учот өзлүјүндә о заман әһәмийјәт газана биләр ки, мүнзәтәм олараг она нәзарәт едилсин, баш верән дәјишикликләри әтрафлы тәһлил едә билсин. Лакин нә-зарәт функцијасынын вәзифәси бунунла битмир. Нәзарәт бүтүнлүкдә фондун идарә едилмәсиндә дахили вә харичи аламин тә'сирини тәһлил етмәли, онун гаршысында дуран әсас вәзифәләри конкретләшдирмәли, инкишаф перспективләрини мүәјјәнләшдирмәлидир.

Нәзарәт фондун формалашмасында иштирак едән бүтүн китабханачыларын истеһсалат фәалијјәтини тәнзимләшдирир, јохлајыр, баш верә биләчәк нөгсанлары арадан галдырыр, сәнәдләрин истифадәетмә дүзкүнлүјүнү низамлашдырыр вә фондун мүһафизәсини тә'мин едир. Учот вә нәзарәт идарәетмә системиндә әкс алагә јарадыр вә фондун каләчәк комплектләшдирилмәси оптималлығыны тамамлајыр.

Китабхана фондунун идарә едилмәсинин әсас функцијаларындан бирини дә тәһлил фунскијасы тәшкил едир. Бу функција бүтүн идарәетмә системинин структур бәлмәләринә даир мә'луматларын тәһлилинә вә үмумиләшдирилмәсинә әсасланьр ки, бу да идарәетмә просесләринин тәнзимләшдирилмәсинә иснад едир. Бурада идарәетмәнин һәр бир иш просеси конкрет тәһлил едилир вә мөвчуд китабхананын тимсалында үмумиләшдирилир, јекунлашдырылыр вә бунун әсасында вәһид нәтичә алдә едилир. Бу да идарәетмә ишини комплекс шәкилдә тәшкил етмәјә имкан верир, фондун оптималлығы сәвијјәсини комплектләшдирир. Бүтүн бу функцијалар фондун идарәетмә просесләри арасында гаршылыгы алагә јарадыр вә бүтүнлүкдә комплектләшдирмә ишини тәкмилләшдирир. Китабханачы исә апарычы гүввә кими идарәетмә системини, онун функцијаларыны дәриндән өјрәнир, характерик хүсусийјәтләринин тәһлил едир, системин дахилиндә баш верән нөгсанлары, зәиф чәһәтләри мејдана чыхарыр вә онларын вахты-вахтында арадан галдырылмасына мүһүм тә'сир кәстәрир.

ӘДӘБИЈАТ

1. Шубайте Р. *Забота о фондах-прежде всего* // *Сов. библиотекосведение*. - № 1. - С. 62.
2. Спиридонова Т.П. и др. *Решаем проблемы комплектования вузовских библиотек* // *Библиотекосведение*. - 1997. - № 1. - С. 28-32.
3. М.Ф.Ахундов адына *Азәрбајчан Дәвләт Китабханасынын 1995-1998-чи ил һесабаглары*.
4. Столяров Ю.Н. *Библиотечной фонд: Учебник* - М. - 1991. - С. 173.
5. Терешин В.И. *Библиотечный фонд: Учебное пособие для библиотечный техникумов*. - М. 1996. - С. 155.
6. Шилова В.В. и др. *Проблемы формирования фондов на современном этапе* // *Библиотекосведение*. - 1998. - С. 65-79.
7. Лоховицкая С.Л. Тараченко Т.В. *Формирование библиотечных фондов: Учебное пособие*. - М. 1989. - С. 62.
8. М.Ә.Сабир адына *мәркәзи шәһәр китабханасынын 1992-чи ил һесабаты*. - С. 19.
9. Лукмна И.Н. *Некоторые аспекты комплектования эффективности фондов* // *Научно-технические библиотеки СССР*. - 1991. - № 12. - С. 14-17.
10. *Бакы шәһәр мәркәзи китабханасынын 1991-чи ил һесабаты*. - С.13
11. Х.Рза адына *Бакы шәһәр күтләви китабханасынын 1998-чи ил һесабаты*. - С. 15.
12. Исаев Ю.В. *Новые подходы к комплектованию библиотечных фондов* // *Сов. библиотекосведение*. - 1991 - № 3. - С. 61-63.
13. Стародубова Н.З. *Отказы читателям показатель качества комплектования фондов* // *Сов. библиотекосведение*. - 1988. - № 2. - С. 46-54.
14. Хәләфов А.А. вә б. *Китабхана ишчисинин мә'лумат китабы*. - Б, 1996. - 270 с.

Машл ГАСАНОВ
Управление библиотечного фонда и функции

РЕЗЮМЕ

В статье осязаны принципы особенности и характеристики организации управления библиотечного фонда его функции.

Функции управления библиотечным фондом принализированы представлены как прогнозирование, планирование, организация, учет, контроль, анализ. Работе указаюа особая роль культуры управления и формированием библиотечного фонда.